

Herziening Kaderrichtlijn Water en waterzuivering: risico's en kansen

Prof.dr. Huub Rijnaarts (WUR) Watertechnologie, en Wetenschappelijk directeur van het EWUU Institute for a Circular Society
Prof.Dr. Adriaan Mels (WUR), Milieutechnologie

Aanleiding

De Europese Commissie overweegt op korte termijn de Kaderrichtlijn Water (KRW) te herzien in verband met het RESourceEU Actieplan gericht op een intensivering en uitbreiding van de mijnbouw om Europa meer onafhankelijk te maken ten aanzien van kritische grondstoffen. De herziening en flexibilisering van de KRW is met name gericht op versnelling van vergunningverlening voor die mijnbouw en aanverwante industrie.

Hieronder geven we de vaste commissie drie overwegingen die de voorlopige conclusie van de EU-rapporteur mw. Vellinga ondersteunen:

- 1. Een versoepeling van de KRW zal in Nederland leiden tot slechtere waterkwaliteit, aantasting van biodiversiteit, meer kosten voor drinkwaterbereiding, en aantasting van ons kustgebied.*
- 2. De zuivering van lozingen van mijnbouw en mineraal-verwerkende industrie bij de bron is goed mogelijk, en juist ook een kans voor het Nederlandse technologie-leverend bedrijfsleven.*
- 3. Het realiseren van een circulaire maatschappij voor kritische materialen vergroot de Europese grondstofweerbaarheid en vermindert de druk op nieuwe mijnbouw.*

Ad. 1: Een versoepeling van de KRW zal in Nederland leiden tot slechtere waterkwaliteit, aantasting van biodiversiteit, meer kosten voor drinkwaterbereiding, en aantasting van ons kustgebied.

De voorgestelde herziening van de Kaderrichtlijn Water (KRW) kan volgens de rapporteur terecht leiden tot verslechtering van de waterkwaliteit in Europa doordat meer ruimte ontstaat voor mijnbouwactiviteiten en minder goed gezuiverde lozingen.

Nederland zou hier niet mee moeten instemmen, omdat het via de grote rivieren veel grensoverschrijdende vervuiling van water en sediment ontvangt. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de waterkwaliteit, de daar aan gelieerde biodiversiteit en een groot effect hebben op de drinkwatervoorziening. Vooral West-Nederland is sterk afhankelijk van oppervlaktewater voor de productie van drinkwater via directe winning en zuivering (Evides Waterbedrijf), dan wel via infiltratie van (voorgezuiverd) oppervlaktewater in de duingebieden (Dunea, Waternet Amsterdam, PWN). Momenteel betreft dit circa 30% van de totale drinkwaterproductie. Dat aandeel zal naar verwachting toenemen doordat sommige waterbedrijven (Vitens, Brabant Water) kampen met structurele grondwatertekorten en gedeeltelijk aan het overstappen zijn naar oppervlaktewater. Een slechtere waterkwaliteit vereist extra zuiveringsmaatregelen op de winlocaties, waarvan de kosten uiteindelijk bij de samenleving terechtkomen. Nederland is daarnaast ook ontvanger van sediment, wat bij versoepeling van de KRW ook in kwaliteit zal verslechteren. Sediment komt terecht in kustwateren, met een negatief effect op visserij en biodiversiteit. Naast al deze negatieve effecten van een eventuele KRW versoepeling is deze in het geheel niet nodig en zelfs contraproductief op de langere termijn, zoals blijkt uit punt 2.

Ad. 2: De zuivering van lozingen van mijnbouw en mineraalverwerkende industrie bij de bron is goed mogelijk, en juist ook een kans voor het Nederlandse technologieleverend bedrijfsleven.

Vóóroplopende mijnbouw- en mineraalverwerkende bedrijven kunnen nu al voldoende maatregelen treffen om waterverontreiniging te beperken. De beschikbare waterzuiveringstechnologie is al zo ver en zal zich in snel tempo verder verbeteren door de toenemende winning van kritische materialen. Daardoor kunnen afvalwater-, slib- en sedimentstromen voldoende worden gereinigd en hoeft vergunningverlening niet onnodig te vertragen, mits bronmaatregelen tijdig worden meegenomen. Een goede scherpe KRW met handhaving stimuleert de toepassing van deze technologische mogelijkheden en helpt om bestaande knelpunten sneller op te lossen. Er zijn natuurlijk nog wel uitdagingen zoals PFAS- verwijdering en effectieve scheiding van sommige zeldzame metalen en mineralen. Juist voor persistente en mobiele stoffen zoals PFAS blijven strikte normering, monitoring en bronaanpak noodzakelijk, maar met gerichte investeringen zijn deze knelpunten op relatief korte termijn beter beheersbaar te maken. Het is kosteneffectiever om mijnbouwbedrijven en verwerkingsindustrie te ondersteunen bij het gebruik van deze technologie, dan om ze meer te laten vervuilen. Het Nederlandse bedrijfsleven is front-runner in deze technologieën (Haskoning, Witteveen en Bos, Saur-Nijhuis, NX-filtration, AquaMinerals, Red-Stack, en nog vele andere gespecialiseerde bedrijven) en kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Hun sterke positie is mede te danken aan de langdurige investeringen in kennis en innovatie door de Nederlandse kennisinstellingen via investeringen vanuit ministeries van I&W en EZ, NWO en WETSUS. Deze investeringen hebben een hoog terugverdienvermogen gecreëerd voor Nederland, ook door een sterke KRW.

Ad. 3: Het realiseren van een circulaire maatschappij voor kritische materialen vergoot de Europese grondstofweerbaarheid en vermindert de druk op nieuwe mijnbouw.

Afvalstromen bevatten vaak nog zoveel waardevolle mineralen (zoals fosfor, calcium, ijzer) en kritische (aard)metalen dat terugwinning daarvan aantrekkelijk is. Het is juist voor de EU noodzakelijk om naar een circulaire samenleving te streven om 'grondstofweerbaar' te worden. Hergebruik van materialen uit gebruikte producten moet centraal gaan staan, naast mijnbouw en een goede behandeling van afvalstromen. De EU moet een recyclingindustrie opbouwen, juist ook voor kritische materialen. Batterijen, zonnepanelen, windmolengeneratoren, computers, telefoons, etc, en alle kritische materialen in de producten van de nieuwe economie moeten naar maximale recycle-en herbruikbaarheid worden gebracht. Daarmee zal de noodzaak voor nieuwe en intensivering van mijnbouw ingeperkt kunnen worden. WUR ondersteunt deze ontwikkeling onder meer via het EWUU Institute for a Circular Society (i4CS), dat samen met TU/e, UU en UMCU is opgericht om de transitie naar een circulaire samenleving te versnellen. Een scherpe KRW stuwt de ontwikkeling naar die circulaire maatschappij.

